

Kelemen Endre-Dénes

BEAVATÁS 1.2

Egon és nővérei a nyári szünidő (ahogyan ők mondják: vakáció) két hetét egy sóbányájáról és sós vizű medencéiről híres kis üdülőtelepen (hivatalos besorolás szerint tulajdonképpen egy nagyobbacska faluban) töltik anyja gyermektelen nővérénél és annak férjénél.

A nagynéniék tömbházban laknak (blokkban, ahogyan ők mondják). Egon számára szinte fölfoghatatlan ez a dolog: nem holmi kívül barna, belül szürke zománcos mosdótálban ejtik meg a reggeli tisztálkodást, hanem a fürdőszobában (!) csak megnyitják a csapot – hideg, ritkábban meleg (!) víz – és a kagyló (!) feletti tükörben nézegethetik önmagukat és fehéren csillogó fogsorukat mosdás-fogmosás közben. No meg angolvéce van, nem holmi latrina vagy netán az udvar végében meghúzódó fabudi, amely, tudjuk, félelmetes: egy sötét, feneketlennek tűnő bűzös lyuk, amibe simán bele lehet esni, kimászni viszont esély sincs, amiből kinyúl valami bűzös és rettenetes szörny keze, és beránt a sötétségbe. Itt viszont távoli, tompa zajok hallatszanak, vízfolyásra emlékeztetők, de mégis másak.

A rokonok értelmiségiek (így hallja a szüleitől, a szó értelme nem egészen világos számára), baráti körük tanárokból, bányamérnökökből, orvosokból áll. Ezekkel ráadásul hetente összejárnak kanasztázni. Ennek a kanaszta-dolognak a miértje sem teljesen világos Egon előtt, de nem igazán törődik effélékkel, ennél sokkal inkább lefoglalja a rengeteg, számára új élmény és benyomás.

A barát fogorvos házaspárnak van egy, a nővéreivel nagyjából egykorú (ahogy ők mondják, vele egyidős) fiuk, Ubul. (Micsoda hülye név, gondolja Egon, amikor először hallja. Ilyen név nincs is.)

Épp Ubuléknál vannak, az anyuka (benne enyhe viszolygást keltő és már-már ellenállhatatlan nevetésre ingerlő) nyávogó hangon így köszönti őket: szervusztok, kukacok! Szia, anya, mondja Ubul unottan. (Ő a kukac szót először hallja életében, legalábbis emberekre vonatkoztatva. Addig csak a halászáshoz szükséges hernyó, no meg nyüves pönyök almák kapcsán került szóba ez a csúszómászó gyűrűsféreg.)

Kedves és nevetséges egyidőben az egész. Nem is tudja, miként viselkedjen: ismeretlen és nyugtalanító, ugyanakkor vonzó számára ez az ő családjuktól teljesen idegen szülő-gyerek köteléktípus. Ők magáz-zák szüleiket: édesapám, édesanyám.

Ubul anyukája ráadásul egy pár lila zoknit szorongat a kezében, amit ajándékol szán neki. Egon életében nemhogy nem hordott, még csak nem is látott lila frottírzoknit. Ő ilyet biztosan nem húz fel fiú létére a lábára, gondolja már-már sértetten. Tiszta röhej.

Azért megköszöni, a nagynéni meg a táskájába süllyeszti az inkriminált, ugyanakkor ominózus ruhadarabot.

Ubulnak, számára zavart keltő és felfoghatatlan módon külön szobája van. (Ők másfél szobát lagnak be odahaza.) Oda vonulnak vissza gyerekekül, ahol Ubul bemutatja, hogyan bóg a szamar. Hihetetlenül jól utánozza a hangot, ugyanakkor Egon számára ismét csak röhejes az egész. (Falusi gyerek, nemhogy szamarat, kétfejű borjút is látott.)

A szoba telis-tele van (főként azokban az időkben ellenségesnek minősülő országokból származó) játékokkal. Van például egy kép egy kutyáról (németjuhász, mondja Ubul. Egon szerint az egy közönséges farkaskutya, mi az, hogy németjuhász? – gondolja lenézően.) A kutyáról készült kép pedig összevissza van aprítva (ahogyan ő mondja: vagdincsolva) egyenetlen és szabálytalan darabokra. Azokat dobálja szét nagy hévvel Ubul, majd percek alatt ismét összerakja a darabokból a képet. Pazel, mondja. (Egonnak csak sok év elteltével van alkalma utánanézni a szó jelentésének, az akkori *Idegen szavak szótára* kötetében – Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1979 –, nem találja: puzzle 1. kirakós játék, amelyben egy sok kis darabra vágott képnek az apró részeit kell ismét összeilleszteni, hogy megkapjuk az eredeti képet, 2. papírdoboz, amelyben egy kirakós játék apró képdarabjai vannak becsomagolva, 3. egy képdarab, amely egy sok kis darabra vágott kép apró részlete. Az ilyen darabok pontos összeillesztéséből áll össze az eredeti kép.) Mekkora egy hülyeség s marhaság, gondolja ismét.

Minek szétdarabolni, és aztán újra összerakni? – kérdezi zavart-nyugtalanul. Hát csak, mondja Ubul vállvonogatva. (7 éves kor alatt, ugye, még egységben és nem darabokra hullva látja a világot minden kisgyerek – amint olvassa ő majd néhány év múltán anyja egyik szaklapjában.)

Másnap Ubul felügyeletével strandra mennek, hogy a falusi gyerekek, akik addig csak patakban fürödöztek és horgásztak (ahogyan ők mondják: halásztak), megtanuljanak úszni. A sós vízben sokkal könnyebb.

Nos, az úszni tanulás, Egon minden előzetes aggodalma és be nem vallott félelme ellenére egész jól megy. Alig fél óra múltán könnyedén sikerül hosszában (ahogy ő mondja: keresztbe) átúsznia a medencét (azaz bazint). Persze nem elegáns és sima, áramvonalas mozdulatokkal, gyors- vagy mellúszással (az ő szóhasználatában: férfi vagy női úszással), hanem kutyaúszással. Az a legegyszerűbb, arra tanította meg őt Ubul.

Közben persze jókat nyel a medence már-már feketébe játszó, sötétzöld, sós és számára rettenetesen bűdösnek tűnő vizéből. Ám a sikerélmény, a tanulás izgalma, a vízben lebegés diadalmas mámore feledteti ezt vele. Legalábbis egy ideig.

Ám e három tényező együttesen olyan mértékű izgalommal tölti el, mely lelkét és testét (egész pontosan a beleit) is mélyen fölkavarja. Kibírhatatlan székelési ingere támad (defekációs kényszer-*lat, orv* bélsár ürítése, belek kiürítése, székelés). Ezt tetézi, hogy a strandon török WC van, ami szoba sem jöhet (tudjuk, sötét lyuk, távoli tompa zajok, mi van, ha beesik, ha kinyúl egy kéz és berántja, stb. Borzalom.)

A nagynéniék lakásáig nem tud már elérni. Meg azok amúgy sincsenek otthon. Egyetlen lehetséges és kézenfekvő megoldás marad: a bazinba üríteni kavargó beleit tartalmát.

Akkor még nem tudja (kisiskolásként nem tanul fizikát), hogy a sós víz sűrűsége 1,03, míg az emberi ürülék majdnem 80%-át kitevő tiszta víz sűrűsége pontosan 1. Vagyis kisebb, mint a sós vízé. Azaz, a tiszta víz könnyebb. Következésképpen: ürüléke a víz tetején fog lebegni.

De, ismétlem, ezt ő akkor még nem tudja, így felfekszik a vízfelszínre, és úszónadrágját (ahogyan ő mondja, fürdőbugyiját) észrevétlen letolva úszik, közben nyom, fejét tüntetően forgatva jobbra-balra nézelődik, mintha keresne valakit, továbbúszik, ismét nyom, é. i. t. – és akkor hirtelen meglátja a nyomában és körülötte lebegő ürüléket, amely egyre nagyobb és láthatóbb és észrevehetőbb mennyiségben tör felszínre a víz alól.

Tonnányi súllyal szakad rá a szégyen és a kiszolgáltatottság érzése (gyámoltalanná válik hirtelen, mint szükségét végző vadállat). Zavará-

ban mozdulni sem tud (a sós víz szerencsére fenntartja). Karja befejezetlen úszómozdulatba merevedik sután.

Szellő sem rebben. A fizikai világ megáll. Megpróbál kiadni bár egyetlen hangot. A kezét megmozdítani. Arrább lebegni. Akármí.

De képtelen rá. Megérti, hogy megbénult. Nem ér el hozzá a megállított világ legkisebb nesze sem. Annak ellenére, hogy nem részesült különösebb vallásos neveltetésben, arra gondol: ez a pokol. Arra gondol: megbolondulok. Arra gondol: megállt az idő.

Miután a fülsiketítő csöndben úgy maradt minden, egy idő után ő is fel mert pillantani.

Azt látta, hogy az úszómester (vagy karbantartó?) egy hosszú bot végére applikált tésztaszűrővel közeledik (laskaszűrő, ahogy ő mondja). Azt látta, hogy Ubul áll mellette, és azt mondja: valaki beleejtette az óráját, azt akarják kihalászni. Egy idő után meg így szól: valaki beleszart a medence vizébe, hogy lehet ilyet tenni? (Csinálni, gondolja ő. Így mondják, csinálni.) Aztán a parton egy idősebb férfiember feléje nézve azt kiáltja: kislány, ott a WC – és ujjával a budi fele mutat. Persze az öreg az Egon közelében úszkáló unokájához szól, ám ő ezt nem tudja, és mivel többször is nézték már lánynak, azt hiszi, hozzá szólnak.

Látták! Tudják, hogy ő volt!

Elvörösödik, mozdulni továbbra sem tud. Végre Ubul megböki, mit csinálsz, gyere már, menjünk ki a partra, mindjárt indulunk haza.

Ettől végre magához tér, meg tud mozdulni. Alig megjártzott undorral löki odább az egyik útjába kerülő ürülékdarabot, viszolygó és megbotránkozó képet vágva úszik el kutyaúszással és vörösen lángoló fejjel. Mellében végtelenítve hullámszik szégyene, körülötte meg annak konkrét, kézzelfogható nyoma.

A többiek hazáig kérdezzetik, mi van vele, miért szóltan, miért vörös a képe, megbántották tán valamivel, stb. – ám ő képtelen válaszolni.

Otthon a nagynéniéknél aztán hirtelen kavarg fel benne nagyon mélyről a már ismert érzés: ott van már az egykori óvodaudvari délelőtt, a félelem, a szorongás, a kiszolgáltatottság, a test árulása, az e fölött érzett düh, a megaláztatás szégyene – és ezek mind egymásra tevődve kavarnak legbelül.

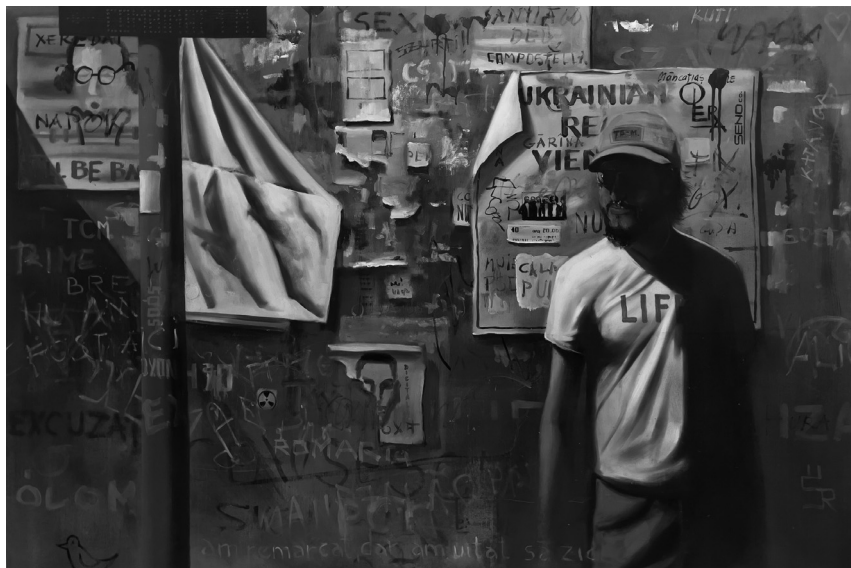
Aztán a helyére kerül minden, összeáll a kép (mint egy hülye szétvagdalt juhászcutyáé, gondolja): mindez már megtörtént egyszer. Ez már volt, ez már megeseett.

Jobb tudomást sem venni róla. Jobb elfelejteni az egészet. És minden rendbejön. Vagy elmúlik. Vagy egyszerűen csak megy tovább.

Ezzel alszik végül el.

A baljós sejtelemmel: e soha senkivel meg nem osztható zavart szégyen, e tonnányi léleksúly immár csakis és kizárólag az övé.

Az írásban (szó szerint vagy torzított formában idézve) vendégszövegek vannak Jorge Luis Borgestól, József Attilától, Szent Ágostontól, Szvoren Edinától.

*Megálló, 2021
(olaj, vászon, 100 x 150 cm)*